

STOPA

ČASOPIS ČESNÝCH A SLOVENSKÝCH SKAUTŮ A SKAUTEK V ZAHRANIČÍ Č.59

Chcem věrní Zůstal Take Dát

Calif IX 1979

V.FANDERLIK

Redakční kruh: V.Balejka, Dr.J.Kolominský Dr.V.Fanderlik,

L.Rozsypal,

Adresa redakcie: STOPA, 3133 Shipway Ave, Long Beach, California 90808, U.S.A.

V Európe: SKAUTED, Postbus 2480, 3500 GL Utrecht,
NEDERLAND; Giro-postchequekonto 3504194

ОРГАНИЗАЦИЯ РОССИЙСКИХ ЮНЫХ РАЗВЕДЧИКОВ

О.Р.Ю.Р.

ST. GEORGE PATHFINDERS

Tohto roku ruský skauting oslavuje 70 rokov domácej i zahraničnej činnosti. Skauting v Rusku bol založený 30. apríla 1909. Zakladateľom bol kapitán Oleg I. Pantuhoff, ktorý bol tiež vedúcim skautského oddielu v mestečku Pavlovsk, neďaleko St. Petersburg.

Po návšteve B.P. v Rusku v r. 1910, skauting sa stal tak populárny, že pred revolúciou bolo tam takmer 50000 skautov. Nástupom komunizmu nastala doba prenasledovania, pretože podľa komunizmu, "skauti su deti, ktoré su vychovávané vo viere v Boha, v láske k blížnemu a toto su ideále buržoazie a preto skauting musí byť zničený."

Prvé skautské oddiele v Exilu sa začali organizovať v Istanbuli v r. 1920 a koncom roku 1939 ruskí skauti boli organizovaní v 23 štátoch, kde nie len pomáhali pri zakladaní ale i vedení skautských oddielov.

Druhá svetová vojna spôsobila ďalšie ťažkosti. Nie len, že boli prenasledovaní komunistami ale i nacistami. Skautské rady preriedli, ale skauti zostali činní a keď armáda spojencov obsadila Nordhausen v máji 1945, boli to ruskí skauti v uniforme, ktorí ich vítali.

V Amerike ruskí skauti existujú už od 1923, keď ich hlavný vedúci kolonel O. I. Pantuhoff emigroval z Turecka do Ameriky. Po svetovej vojne, ruskí skauti založili organizáciu St. George's Pathfinders of America Inc. ktorá organizácia usporiadala skautské Jamboree v Edingburgu v State New York, za účasti skautov z Európy, Afriky a Austrálie, okrem ruských skautov z USA.

-fakir-

Skautsky odznak "FLEUR-DE-LIS" V
KNOFLIKOVE DIRCE lepsi nez ce-
stovni pas. Leden 1954, nedele.
Port Louis, ostrov MAURITIUS v
Indickem oceanu.

Kdyz motorka dovezla nas do pri-
stavu dva mladi celni urednici v
modrych uniformach uvideli skautsky odznak
na nam kabate velmi privetive nas uvitali a
navidli spojiti nas se zdejsimi skauty. Tele-
fonicky zjistili, ze skautsky commissioner
tabori; navrhli zavest nas na fotbalove hri-
ste kde skauti maji sviceni. Na hristi nas
predstavili skautskemu vudci Xavier Gassey a
cely oddil prestal hrati kopanou a shromaz-
se kol nas a skautskym pokrikem uvitali.

Ostrov Mauritius v Indickem oceane jest vulkaniskeho puvodu, od listopadu
do brezna podnebi jest vlhke a horke, proto skauti maji schuze a vycvik v
rannich nedelnich hodinach; kroje pouzivaji jen na slavnostech a paradach
a v chladnesjim pocasi, ktere byva od dubna do rijna kazdeho roku.

Skautska cinnost jako vsude na svete je stejna; podavani leve ruky obvykle.
Na ostrove jest stromovi - tvrde drevo, skauti maji tyce, a spon tento oddil
z eukalptusoveho dreva, trebase toto drevo se tezko obrabi. Vudcova hul by-
la z cerneho dreva ebonu.

Kdyz se dozvedeli, ze ma zena Mary a ja prijizdime z Ciny kde jsme zili 28
let a jsme na ceste do Jizni Ameriky vyptavali se jaky byl skauting v Cine
a prekvapilo je, ze tam skauting nebyl dobrovolny, ale nuceny na prikaz pre-
sidenta, generala Chiang-kaischka. Komunisticka revoluce skauty rozehnala a
cinovniky nelidsky odstranila. Take projevili soustrast, ze skauting v
Ceskoslovensku byl zrusen. Potesilo je vsak, ze cesky a slovensky skauting
existuje v cizine a ze, jak cinovnici i mladez obojiho pohlavi snazi se,
navzdor velkym potizim vzdalenostnim, uspesne pracovat, zustat, zustat ver-
nym odkazu nacelnika-zakladatele Prof. K.B. Svojsika a urdezeti dobre jmeno.

SCOUTMASTER X. GASSY

pozvali mne, Mary a oba uredniky do kruhu, krizem spojili jsme ruce a za
mirneho kolebani zpivali jsme Gilwellskou pisen AULD LANG SYNE. Pisen zakon-
cena. Mr. Gassy vstoupil do prostred kruhu, podekoval nam za navstevu, uredni-
kum za to, ze nas privezli, jmenem skautu pral nam stastnou cestu a Bozi ochra-
nu. Bratrskes stisknu rukou a jiz nas auto odvezelo do katherdaly na sv. smi.
Po msi nas nasi celni pratele odvezli do pristanu a lodici na lod. Podekovani
mladym ufednikum, rozloucení. Dik malemu skautskemu odznaku za to vse, za to,
za ten krasny pul den v Port Louis.

Pak skauti se navratili k sve kopane, coz
bylo preruseno nasim prichodem.

Mr. Gassy povidal o starostech s oddilem a
planech a vlastne byl srokojen a hrdy na
sve hochy; vstina skautu jsou prvotridni
skauti, ostatek druhotridni a novacci. Po-
tize s poslusnosti nejsou, vedeni a vycvik
jest skoro uplne v rukou oddiloveho radce
a druzinoveho radcu a vsichni radcove vy-
nikaji vudcovskymi schopnostmi, takže Mr.
Xavier Gassy jest jaksi v pozadi vsak pri-
praven kdykoliv poradit a pomoci.

Celni urednici prijeli pro nas. Mr. X. Gassy
pokynul oddilovemu radci (Troop Leader) a
okamzite skauti utvorili Gilwellsky kruh,

O T R I O R L Í P E R A . Historie .

VELEN.

Tato zkouška, nebo hra byla popsána poprvé v časopise "Junák - Český Skaut" v r 1910, tedy v době, kdy existoval jenom Junák vedený ještě Svojsíkem jeho "vrchním vůdcem".

Zkoušku tu, či hru hráli skauti na Lužnici ve Svojsíkově táboře a byla daleko složitější a obtížnější, nežli se hrála později.

Předně jednotlivé "zkoušky" se neměly opakovat a kdo to na poprvé neudělal, mohl zkusit své štěstí až za rok, v příštím táboře. Skrývání v lese, znamenalo, že ho nikdo nesměl vidět, nejenom účastníci tábora. Pamatuji se, že jeden z nás se pokoušel o tuto zkoušku v r 1923 v táboře na Holoubku na Oslavě / Morava / a když chtěl přespat kdesi v houšti nedaleko tábora, vyštěkal ho náš táborový pes. A tak to prohrál. Ve zkoušce také byla zahrnuta atletika a podmínky byly upraveny podle tehdejších požadavků Hebertovy soustavy podle věku zkoušeného. Dále obsahovala zkouška také základní znalost botaniky a zkoušený musil podle seznamu rostlin a stromů donést listy nebo větévky z okolí tábora v určité vymezené době. Znamenalo to, že nejenom musil vědět jak ty stromy a rostliny vypadají a poznat je, ale také vědět kde rostou, aby je mohl najít dosti rychle. Poslední podmínkou byla také zkouška sebezapření. Chlapec musil snést tři rány prutem po nahých zádech. A ono to pořádně pálí a je velice nesnadné nit na sobě nedát snát a "nehnout brvou".

Ještě v r 1923 to nebyla oficiální zkouška a hrálo se to v oddílech podle starého Junáka z doby před první válkou. A tak podmínky byly v oddílech dosti odlišné. Snažil jsem se vyzkoumat, kdo hru či zkoušku vymyslel a vyptával se starých skautů. Nikdo mi ovšem nemohl říci přesně, ani Svojsík dobře nevěděl, kdo byl vlastně autorem.

Později, nevím již přesně kdy, se tato zkouška stala jakousi nadstavbou prvotřídky.

Musíme, totiž, pochopit a uvědomit si, že v prvních letech skautingu u nás bylo velice málo prvotřídních skautů. Pamatuji se dobře že v Brně, kde skauting byl hodně pokročilý od počátku, můj bratr a ještě dva skauti z jiných oddílů byli první a já jsem skládal prvotřídku po nich jeden rok, tedy v r 1923. A to jsem byl v našem / druhém / oddíle již přes 4 roky. V jiných oddílech tehdy ještě prvotřídních skautů nebylo.

Je zajímavé také, že ve zkouškách jiných skautských organizací po světě podobnou zkoušku neměli. Nahradila ji jakási zkouška lvího skauta, / V Anglii Kingé scout a v Americe Eagle Scout / které jsou, ovšem, spíše výsledkem celé řady odborek a zkoušek dovedností kombinované s prvotřídkou. Odborky byly také u nás zavedeny teprve někdy v r 1924, jestli se v datu nemýlím, tedy dosti pozdě, protože byla celá řada vůdců a také členů náčelnictva, kteří se domnívali, že odborky jsou znalostí nabyté spíše místo skautský výcvik, často ve škole, a nemají, tudíž se skautingem nic společného. Já jsem nikdy tento názor nesdílel, protože jsem považoval vždycky skauting za výchovu nejvšestranější .

M o m e n t k y č i v z p o m í n k y n a A . B . S V O J S Í K A Velen

Stál náčelník Svojsík v r 1920 na rohu Písárecké ulice v Brně s místním župním spravodajem / Náčelníkem oblasti / starým Vladimírem Fanderlíkem a šekali na elektriků . Oba byli ve skautském. I jdou tudy dvě obstarší ženy a jedna povídá: "Co só to zač ?" .. "ale to só vod těch chlapeců co spijó v těch lesách..." Tato odpověď, zřejmě, tazatelku nijak neuspokojila a po chvíli odsekla: "E, taky jim to bude čerta platný .."

To byl obraz lidového názoru na skauty tehdá, po válce.

R ů ž e n a Ř E H Á K O V Á 0 30 března 1979.

Sloužila věrně po boku svého manžela Bohuslava Řeháka, jednoho z prvních Svojsíkových pra-skautů. Podle parte jí bylo 76, ale já ji vidím stále jako mladou paní s dorůstajícími chlapci ve skautských táborech po celé republice. Všechny ty děti přežila, ale zůstaly jí vnoučata.

Nejen tábořila se 'svým oddílem', jezdila po schůzích a sjezdech nebo po táborech, které navštěvoval Sláva, jako župní zpravodaj v Jičíně a později zemský náčelník a konečně po r 1938, po smrti Svojsíkové jeho nástupce. Jen na krátko. Na podzim 1939 byl odvezen do Buchenwaldu, kde zůstal do konce války. Měl štěstí. Přežil to. Jeho paní posílala za ním baličky a sestavovala dopisy, aby on rozuměl, ale Němci ne a čekala a čekala. Sláva se vrátil, stal se čestným náčelníkem Junáka, ale jen na krátko. V r 1948 byl 'vyakčněn' a dvacet let čekal na vzkříšení. Tono se však nedočkal, zemřel v Lednu 1968 a na jeho pohřbu se sešli 'praskauti' a krátce na to byl Junák obnoven podruhé. A jeho paní Růžena zase jezdila po schůzích, organizovala pomáhala a dělala všechno, čeho bylo třeba.

To již se svým synem. A přišlo druhé období 'spánku'. Dalších deset let kdy stratila své děti a žila svým vzpomínkám. Mám řadu jejich dopisů psaných pevnou rukou ještě v posledních letech. Odchází do 'věčných Lovíšť' za svými drahými a tam bude čekat zase na nové 'svítání'.

Valjuša K a y z e r o v 3. května 1979 v Los Angeles.

Byl také jeden z nás a byl 'charakteristickou figurou' mezi skauty v Brně mnoho let. Jeho životopis je snad jeden z nejzajímavějších mezi všemi mými známými skauty i neskauty.

Valjuša byl Rus a přišel někdy po první válce k nám do Brna. Jeho otec byl lékařem na Podkarpatské Rusi a Valjuša studoval v Brně na technice. Jako pravý 'ruský běženeček' dal si na čas a byl jeden z těch 'věčných studentů' ještě v r 1939, když přišel Hitler zatímco jeho mladší kamarádi byli již doktory a advokáty. Valjuša byl členem známého brněnského klubu Old Skautů a pině se účastnil jakékoliv práce pro skauty, organizoval okresní závody pro chlapce i děvčata, jeho paní, která byla brněnská rodačka vedla nějaký čas dívčí oddíl. Za války odešel do Německa, kde konečně dokončil techniku a nevrátil se domů. To učinilo konec jeho manželství; děti neměli.

Když jsem se vrátil domů po válce, pochopitelně, jsem ho nenašel, ale sešli jsme se zase v Německu, kde organizoval v uprchlických táborech skauty. A tehdy se znova oženil s Ruskou, přibližně jeho věku.

A Valjuša mi zase zmizel s očima, až jsem se s ním opět sešel mezi našimi skauty v Los Angeles. Psali jsme si tu a tam, posílal mi knihy a také zprávy od kamarádů z domova.

Po leta byl zaměstnán jako inženýr, specialista při stavbě rychlých letadel. Poslední leta byl již v pensii a poněkud ochrnutý, takže těžko chodil. Ale jeho stará záliba v nekonečném povídání ho nikdy neopustila.

Snad to sem nepatří, le je to zajímavé. Někdy v r 1930, dávno před Hitlerem, když nikdo nevěděl o nějaké druhé válce jsme v našem Old Skautském klubu já, Jura Grus a nějaký 'Patrik' sestavovali Novoroční číslo něho klubovního časopisu v němž nikdy nic nebylo vážné. A tu nás napadlo, že napíšeme 'Proroctví o tom, co bude za 40 let.' Vzpomínám si, že jsme napsali o Valjušovi, že se dostne dál do světa, až k Pacifickému oceánu, protože dál již nebude moci a tam bude slavným inženýrem, po dokončení svého studia a bude vyrábět letadla. A to se skutečně stalo. Neco žak bizarního a tak fantastického. O mě napsal Jura, že 'opustím nevděčnou vlast' a budu profesorem nejprve na dívčí škole a potom na Universitě také při Pacifickém pobřeží. Věříte na duchy ?

Z HISTORIE HER.

VELEN

Když jsem před lety pracoval na prvním vydání skautských her, tehdy knize nazvané 'Hry v místnosti' a později '400 her' hledali jsme hry kde jsme mohli a přečetli příručky v mnoha jazycích. Našel jsem tehdy u jednoho z našich skautů v knihovně jeho dědečka knihu: Schpielbuch für Knaben, napsanou v r 1872 Hermannem Wagnerem. A tam jsme našli celou řadu knih, které jsme neznali a musili najít a v nich zase hry, které nikdo neznal. Hry jsou v módě, vyjdou z módy, zapomenou se a jiné se objeví. Dnes se ty hry, vlivem naší příručky staly známými po celé naší vlasti i jinde.

Na druhé straně jsou opět hry, které se hrají stále a přetrvaly do slova tisíciletí. Tak na př. hra 'hop skoč' Hrají ji děti v Anglii stejně jako u nás a londýnské chodníky jsou nalinkované křídou stejně jako v Brně či v New Yorku. Angličané tvrdí, že je to skotská hra - skotch. Když jsem jim vysvětlil, že hop a skoč znamená totéž v češtině nemohli to pochopit. A ta hra se hrála v Holandsku v 16 století. Z jednoho obrazu holandského malíře Breughela z 16 století jsme pro naši příručku vybrali deset her a pro ně jsme si musili vymyslet jména. Podobná hra 'panák' která se hrála na Moravě dávno v dětství mého otce a jistě dávno před tím, existuje nejenom na Havaii mezi domorodci a na Figi, ale i mezi Indiány v severní Americe. Velice podobná hra se hraje od nepaměti v Japonsku a je znázorněna na malbách z 16 a 17. století.

Jak se tam ty hry dostaly? Jak se dostaly přes oceán? Zřejmě byla vždycky komunikace mezi kontinenty a mezi zeměmi i když ještě Columbové neobjevili neznámé kontinenty.

Vemte si třeba drábky. To je přece velice známá dívčí hra všude u nás na venkově i po městech. V Athenách v museu je několik sošek z Tanagry, starého města v Řecku a ty znázorňují velice přesně tuto hru hranou nejpozději v šestém století před Kristem, tedy před 2500 lety. Jak to, že se zachovala a jak se dostala na Moravu nebo do Čech, či na Slovensko?

Na Slovensku se dosud hraje hra se zvláštními hracími kostkami, které jsou vyrobeny primitivně z rozštípnuté větvičky. Nic na tom není. A přece je divné, že je to hra známá od nepaměti mezi všemi indianskými kmeny po celé Americe od Alijašky až po Ohňovou zemi. Kdo jí tam donesl?

V severní Africe byly objeveny v poslední době kresby na skalách které jsou snad několik desítek tisíců let staré. Jak to víme? Inu jsou na nich obrazy zvířat, které dávno v těch krajinách vyhynuly a některé již nikde neexistují. A na jednom kameni je nakreslený 'mlýnek' který jsme jako kluci hrávali ve škole pod lavicí. A stejně naši dědečkové. Tentýž mlýnek je na dláždění v Jerusalemě, kde si jej vyryli asi římský vojáci, když čekali na nástup na stráž nebo na jinou vojenkou povinnost.

V Japonsku jsme viděl nesčetné soustavy, či odrudy něčeho čemu se u nás později říkalo 'Domino'. Je asi korejského, nebo i čínského původu, ale s d i odjinud.

Jednoduché hry jako honičky, schovávaná a pod. se jistě mohly 'zrodit' na různých místech zeměkoule nezávisle, protože jsou jednoduché. Jiné hry však sotva.

Stálo by to za to dát se do porovnávání a hledat původ těch her. Nevím, jak daleko bychom se dostali v prostoru i čase, ale jistě hodně daleko.